

Täysistunto

Maanantai 11.3.2019 klo 12.03—15.06

3. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi vieraslajeista aiheutuvien riskien hallinnasta annetun lain 8 ja 16 §:n ja metsästyslain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 286/2018 vp

Valiokunnan mietintö MmVM 28/2018 vp

Ensimmäinen käsittely

Puhemies Paula Risikko: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 3. asia. Käsittelyn pohjana on maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö MmVM 28/2018 vp. Nyt päätetään lakiehdotusten sisällöstä.

Keskustelu

12.04 **Mats Nylund r:** Arvoisa rouva puhemies! Olen ollut 12 vuotta maa- ja metsätalousvaliokunnan jäsen. Olen harvoin jättänyt vastalauseen huolimatta siitä, olenko ollut hallituspuolueen jäsen vai oppositiossa. Vastalauseeni ovat yleensä koskeneet kaloja ja kala-kiintiöitä. Minulla on näinä 12 vuotena ollut loistava yhteistyö ministeri Lepän kanssa. Olen oppinut luottamaan hänen kannanottoihinsa ja hänen osaamiseensa. Näin teen myös nyt.

Kuten hallituksen esityksestä tulee ilmi, Suomi varautuu kultasakaalin maahantuloon säätämällä sen metsästettäväksi riistaeläimeksi ennen kuin laji on levittäytynyt tänne. [Hälinää — Puhemies koputtaa] Tämä on äärimmäisen tärkeä tavoite. Sakaali on erittäin lisääntymiskykyinen petoeläin, joka tänne levittäytyessään voi kurittaa erityisesti Suomessa pesivää linnustoa. Sakaalia ei vielä esiinny Suomen luonnossa, mutta meidän on varauduttava lajin tänne levittäytymiseen mahdollistamalla sen metsästäminen riistalajina, nimenomaan riistalajina.

Sakaalin jättäminen vieraslajiksi ei ole varteenotettava vaihtoehto, koska itse Suomeen esimerkiksi idästä levittäytyvästä kultasakaalista muodostuisi tulokaslaji, ei vieraslaji. Tällöin vieraslajilainsäädäntöä ei sovelleta kultasakaaliin. Kultasakaali on myös EU:n luontodirektiivin liitteen V mukainen laji, jonka suotuisaa suojelutasoa ei saa vaarantaa. Meidän on varmistettava, että lainsäädäntömme noudattaa direktiivin vaatimuksia. Koska kultasakaaliin ei ole mahdollista soveltaa vieraslajilainsäädäntöä, jos se tulee tänne luontaisesti, niin laji tulisi lisätä metsästettäviin riistaeläimiin. Tämä mahdollistaa sakaalin kannansäätelyn luontodirektiivin mukaisesti tarvittaessa metsästämällä. Jos kultasakaali jätetään vieraslajiksi ja se levittäytyisi tänne luontaisesti eikä sitä olisi säädetty riistalajiksi, johtaisi se lajin rauhoittamiseen luonnonsuojelulain nojalla. Tällöin kultasakaalin poistamiseen tarvittaisiin poikkeuslupa ja vaarana olisi, että kultasakaalikanta ehtisi levittäytyä ja vakiintua luontoomme ennen kuin voisimme lähteä rajoittamaan kantaa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 174/2018 vp

Pelkään pahoin, että valiokunnan enemmistön ehdotus johtaa siihen, että saamme maa-
han uuden valkoposkihanhen, jota kansalaiset kammoksuvat mutta jota ympäristöhallinto
ja luonnonsuojelujärjestöt suojelevat. Pelkään pahoin, että saamme maahamme uuden me-
rimetson. Esimerkiksi Ahvenanmaalla riistahallinto antaa poikkeusluvan merimetson met-
sästyksessä, ja siellä se ei ole ongelma ollenkaan — rannikolla on, kun ympäristöhallinto
säästää Suomessa merimetsoa. Tämä osoittaa, että ongelmallisten lajien säätäminen riista-
hallinnon alle on oikea tapa hallita niistä aiheutuvia ongelmia tai riskejä.

Toivon, että sinisten ehdotus — joka nyt on valiokunnan enemmistön kanta — poistaa
kultasakaali metsästyslakiin lisättävien riistalajien listalta ei osoittaudu sinisilmäiseksi
päättökseksi. Toivon myös, ettei tämä päätös aiheuta ongelmia sen sijaan, että se poistaisi
niitä. — Kiitos.

12.08 Hanna Halmeenpää vihr: Arvoisa rouva puhemies! Yhdyn tuohon edustaja Ny-
lundin näkemykseen, mitä kultasakaaliin tulee. Siitä hieman myöhemmin lisää.

Tämä hallituksen esitys laeiksi vieraslajeista aiheutuvien riskien hallinnasta annetun
lain 8 ja 16 §:n ja metsästyslain muuttamisesta pyrkii siis tehostamaan keinoja, joilla hai-
tallisiksi määriteltujen sekä muiden vieraslajilintujen ja -nisäkkäiden leviämistä voidaan
estää. Tavoitteena on myös parantaa vieraslajiriskien hallintaa luonnon monimuotoisuu-
den turvaamiseksi, ja nämä molemmat tavoitteet ovat erittäin kannatettavia ja tarpeellisia.

Tässä haitallisten vieraslajien kantojen sääntelyssä ja leviämisen estämisessä on huomi-
oitava tehokkuus ja turvallisuus mutta myös eläinsuojelun vaatimukset ja eettinen kestä-
vyys. Näiltä osin hallituksen lakiesitys ei vaatimuksia aivan riittävällä tavalla ota huo-
mioon. Nimittäin muun muassa Suomen riistakeskus totesi asiantuntijalausunnossaan, että
koska monet vieraslajieläimet ovat taustaltaan riistalajeja tai merkittäviä riistasaalislajeja
taikka vaikuttavat riistalajien kantoihin, myös niiden torjunnassa ja hallinnassa tarvitaan
metsästyksen liittyvää asiantuntemusta, mikä on aivan oikein. Riistakeskus totesi myös,
että haitallisten vieraslajien torjunnassa saattaa olla tarpeen käyttää tehokkaitakin keinoja,
mutta osa mahdollisesti tarpeellisista erityiskeinoista soveltuu paremmin tapauskohtai-
seen torjuntaan ammattimaisesti toteutettuna. Mikäli supikoiran, minkin, piisamin, pesu-
karhun ja rämemajavan tappamiseen ei enää tarvittaisi metsästyskortin suorittamista, ei
voitaisi kontrolloida sitä, että näitä eläimiä tappava ja pyydystävä henkilö ensinnäkin tun-
nistaa kyseiset eläinlajit oikein — ei sekoita niitä muihin lajeihin — sekä tuntee metsästyks-
lain ja eläinsuojelulain vaatimukset, kuten metsästyskorttia suoritettaessa edellytetään.

Arvoisa puhemies! Myös Metsästäjäliitto on lakimuutoksen valmistelusta tiedottaes-
saan pitänyt tärkeänä, että myös jatkossa minkä tahansa riista- tai rauhoittamattoman eläi-
men lopettaa ammattitaitoinen henkilö, esimerkiksi metsästäjä. Valiokunnan asiantuntija-
kuulemisissa kuullut useat tahot sekä maa- ja metsätalousministeriö ovat todenneet pitä-
vänsä epätodennäköisenä, että haitallisten vieraslajien pyyntiin ja varsinkaan pyydettyjen
eläinten lopettamiseen osallistuisivat jatkossakaan muut kuin metsästäjät. Henkilön, joka
aikoo pyydystää tai tappaa rauhoittamattoman eläimen, onkin tunnettava metsästyslain ja
eläinsuojelulain vaatimukset. Lisäksi erehtyminen lajintunnistuksessa tai lainsäädännön
vaatimusten noudattamisessa on rangaistavaa. Tätä taustaa vasten on hieman vaikea perus-
tella sitä, miksi emme jatkossakin vaatisi näiden lajien pyytäjiltä ja lopettajilta metsästyks-
kortin suorittamista.

Arvoisa puhemies! Eläinsuojelusäännösten noudattamisen osalta maa- ja metsätalous-
ministeriö valiokunnalle antamassaan vastineessa totesi harkittavan vieraslajilain nojalla

Pöytäkirjan asiakohta PTK 174/2018 vp

annettavaa valtioneuvoston asetusta valmisteltaessa, että saman vuoden poikasten kanssa liikkuva emä säädettäisiin rauhoitetuksi, kuten nykyisinkin, ja että asetuksella säädettäisiin myös piisamin pesärauhoituksesta, kuten nykyisessä lainsäädännössä. Samalla tulisi ministeriön mukaan säätää selvästi se, että ilman poikasia kulkevaan eläimeen kohdistetuna esimerkiksi minkin pyynnissä tai supikoiran pyynnissä voitaisiin lähtökohtaisesti tätä pyyntiä harjoittaa emärauhoitusta rikkomattakin. Ei ole oikein eettisesti kestävää ajatella, että jättäisimme välittämättä jatkossa siitä, jos pyydystettävällä eläimellä on poikaset pesässään, ja jätettäisiin sinne näöntymään ja kuolemaan. Nykyisen lainsäädännön mukaan tämä on huomioitu, ja mielestäni niin tulisi olla jatkossakin.

Sitten, arvoisa puhemies, mitä tulee tuohon kultasakaaliin, on todella poikkeuksellista, että valiokunnassa oppositioedustajat ainoina tämän lakiesityksen kohdan osalta jäivät tukemaan hallituksen omaa esitystä. Me kaikki pidämme tavoitteena sitä, että kultasakaali, joka on eteläeurooppalainen laji eikä tällä hetkellä vielä esiinny Suomessa, ei tänne leviäisi. Se tulee olemaan haitallinen meidän omalle luontaiselle lajistollemme, erityisesti pesimälinnustolle. Keinot tuon kultasakaalin leviämisen rajoittamiseksi ovat kuitenkin rajalliset ottaen huomioon voimassa olevan EU-lainsäädännön, jota emme voi rikkoa. Sen vuoksi, arvoisa puhemies, tuen edustaja Nylundin tavoin sitä, että tuo hallituksen lakiesitykseen sisältyvä toinen lakiehdotus hyväksyttäisiin hallituksen esityksen mukaisena muuttamatta sieltä ainuttakaan pykälää, niin että kultasakaali todella siirtyy metsästyslain riistalajeihin, jotta edes jotenkin voidaan yrittää rajoittaa kultasakaalin leviämistä Suomeen.

Arvoisa puhemies! Tulen esittämään vastalauseen lausumaehdotuksissani myös, että vieraslajilain nojalla annettavassa valtioneuvoston asetuksessa säädetään metsästyslain riistaeläimistä poistettavien pesukarhun, rämemajavan, supikoiran ja minkin saman vuoden poikasten kanssa liikkuvan emän rauhoituksesta sekä piisamin pesärauhoituksesta nykyisen lainsäädännön tapaan ja että näiden lajien pyynnin tulee jatkossakin olla mahdollista vain voimassa olevan metsästyskortin haltijalle.

12.15 Timo Heinonen kok: Arvoisa rouva puhemies! Omalla kotiseutualueellani supikoira aiheuttaa isoa haittaa ja on levinnyt varsin nopeasti. Se vie myös meidän metsästäjiltä paljon aikaa pitää tuota lajia kurissa ja toisaalta antaa tilaa esimerkiksi linnustolle pesimärauhan näkökulmasta, ja pidän myönteisenä sitä, että supikoiran metsästystä nyt helpotetaan. Se on poikkeuksellisen haitallinen vieraslaji, ja tässä lainsäädännössä kaiken kaikkiaan vieraslajien aiheuttamien riskien hallintaa halutaan parantaa. Ihan tarkkaa tietoa ei edes ole siitä, paljonko supikoiria Suomessa on, mutta niitä metsästetään vuositasolla reilusti yli 100 000, arvioiden mukaan jopa 170 000, ja siitä huolimatta laji, jonka kannat itse asiassa vaihtelevat aika paljon vuositasoisestikin, on vahvistunut. Pidän hyvänä sitä, että nyt annetaan mahdollisuus supikoiran poistamiseen luonnosta entistä tehokkaammin. Se on parasta luonnonsuojelua myös niille lajeille, jotka tänne meidän suomalaiseen luontoon kuuluvat.

Minun mielestäni on ihan myönteistä myös se, että tässä esitetään metsästyslakia muutettavaksi siten, että lakia ei enää sovellettaisi pesukarhuun, piisamiin, rämemajavaan eikä supikoiraan, jotka on siis Euroopan unionin lainsäädännössä määritelty haitallisiksi vieraslajeiksi. Metsästyslakia ei sovellettaisi enää myöskään minkkiin, joka on määritelty kansallisesti merkittäväksi haitalliseksi vieraslajiksi. Näissä täytyy antaa meidän vastuullisille metsästäjille paremmat keinot ja edellytykset pitää haitallisia vieraslajeja kurissa, ja näen

Pöytäkirjan asiakohta PTK 174/2018 vp

sen erittäin arvokkaana. Sama itse asiassa koskee kyllä kultasakaalia, joka on tänne levittäytymässä ja tulee olemaan meidän linnustollemme erittäin haitallinen tulokas, jos se tänne pääsee. Pidän myönteisenä sitä, että myös näiden kohdalla pystyttäisiin tätä kantaa suittimaan ja sen levittäytymistä Suomeen itse asiassa estämään.

12.17 Juho Eerola ps: Arvoisa rouva puhemies! Erittäin harvinainen tilanne, että tässä tuntuu, että olen samaa mieltä sekä RKP:n että vihreitten kanssa. Näin ei kovin useasti ole käynyt. Tuntuu järkevältä tämä, että kultasakaalia tulevaisuudessa pidettäisiin siis nimenomaan metsästettävänä lajina eikä pelkästään vieraslajina eli se pistettäisiin nimenomaan riistahallinnon alle, niin kuin Riistakeskus on lausunut.

Kyseessä on tosiaan Suomeen levittäytymässä oleva laji, tämä kultasakaali, niin kuin aikanaan ovat levittäytyneet minkki ja supikoira, jotka ovat erittäin vahingollisia eläimiä. En itse ole tämän kyseisen valiokunnan jäsen eikä sillä tavalla ole substanssia, mutta kuitenkin olen vuodesta 90, 15-vuotiaasta saakka, ollut metsästäjän tutkinnon suorittanut ja aina riistahoitomaksun maksanut eli käsitän tämän kultasakaaliongelman, mikä on. Kyllä olen sitä mieltä, että tällaisilta haitallisilta vieraslajeilta pitäisi laittaa rajat kiinni ja metsästäjät, metsästyskortilliset metsästäjät nimenomaan, olisivat oikea taho tätä toteuttamaan.

Mutta sen verran, kun olen vähän epävarma tämän asian suhteen, mitä Nylund esitti tässä: Ei kai tässä nyt ole niin, että jos kultasakaali luokiteltaisiin metsästettäväksi lajiksi, niin muistanko oikein, että on kuitenkin EU-pykäliä, että pitäisi antaa muodostua tietty kanta kultasakaalista tänne maahan, jotta se voitaisiin luokitella tällaiseksi metsästettäväksi lajiksi ja mentäisiin sitten tällä lailla, kuten Nylund esitti? Jos näin on, niin sitten en missään tapauksessa voi kannattaa tätä Nylundin muuten erittäin hyvältä kuulostavaa esitystä, koska en millään halua, että tänne muodostuu joku kanta täysin hyödyttömästä vieraslajista. [Reijo Hongisto: Näin on!]

12.19 Tytti Tuppurainen sd: Arvoisa rouva puhemies! Tämä vaalien läheisyys tuntui ulottuvan tämän lakiesityksen osalta myös yleensä varsin vakaaseen maa- ja metsätalousvaliokuntaan, kun tätä vieraslajiesitystä käsiteltiin. Se on sanottava heti alkuun, että suomalainen metsästyskulttuuri on erittäin, erittäin vastuullista ja pyrkii vastuulliseen kannanhoitoon. Mutta kun tästä vieraslajiesityksestä puhuttiin, niin täytyy sanoa, että juurikin tämän kultasakaalin käsittely meni jossain määrin aivan liian pitkälle. Me saimme aivan perusteellisen selvityksen maa- ja metsätalousministeriöstä, että vain sillä, että kultasakaali säädetään metsästyslain piiriin, kantaa voidaan jatkossa ryhtyä harventamaan. Kultasakaali leviää Suomeen luontaisesti, ja jos me nyt säädämme sen vieraslajien piiriin, niin sen poistaminen ei tule olemaan mahdollista. Tämä oli aivan yksiselitteistä niitten asiantuntijakuulemisten perusteella, ja tältä osin edustaja Nylundin esitys on aivan oikea, ja me sosiaalidemokraatit tuemme sitä.

Sitten, puhemies, on sanottava, että myös luonnonvaraisten eläinten kohdalla kärsimykseen vähentäminen on aivan oleellista. Ja tässä haluan viitata niihin eläinsuojeluyhdistysten ja -järjestöjen näkemukseen, että tältä osin esitys ei ehkä vielä ole aivan valmis. Viitataan erityisesti pesärauhoitukseen niitten lajien kohdalta, jotka nyt siirretään metsästyslain riistaeläimistä vieraslajien piiriin, siis pesukarhun, piisamin, rämemajavan, supikoiran ja minikin. Kun poikaset liikkuvat emän kanssa, niin puhutaan sen kaltaisesta ajasta, jolloin tulisi rauhoittaa nämä eläimet. Sen tähden kannatan tätä edustaja Halmeenpään tekemää esitystä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 174/2018 vp

siitä, että valtioneuvoston asetuksella jatkossakin säädettäisiin pesärauhoituksesta nykyiseen tapaan näiden lajien kohdalla.

12.21 Pia Viitanen sd: Niin, arvoisa rouva puhemies! Itse en ole jäsenenä maa- ja metsätalousvaliokunnassa enkä ole tähän sisäiseen käsittelyyn osallistunut, mutta kuuntelin nyt tätä keskustelua ja hieman katselin taustojakin siitä, ja kyllä olen sitä mieltä, että ehdottomasti esimerkiksi nämä edustaja Halmeenpään esittämät ponnet ovat kannatettavia ja tarpeen. Minusta edustaja Tuppurainen tuossa äskeisessä hyvässä ja perustellussa puheenvuorossaan nosti esiin sen tärkeän periaatteen, että myös luonnonvaraisten eläinten kohdalla on tärkeää, että voimme minimoida kärsimykset. Minusta se kuuluu ihan sivistyneisiin periaatteisiin, ja varmasti huomionarvoista, arvoisat edustajat, on myös se, että esimerkiksi Metsästäjäliitto, niin kuin täällä todettiin, omassa lausunnossaan korostaa sitä, että ei ole eettistä tappaa esimerkiksi naarasta, jolla on pennut. Minusta se on itsestäänselvää ja tällainen hyvä periaate, ja siksi mielestäni on tärkeää, että kunnioitamme edelleen tätä pesärauhoitusta nykyiseen tapaan. Näillä sanoilla haluan todeta, että myös omalta osaltani kyllä yhdyin näihin edustaja Halmeenpään esittämiin lausumiin, ja mielestäni olisi hyvä ja eettistä, että koko sali niin tekisi.

12.23 Jaana Pelkonen kok: Arvoisa rouva puhemies! Minäkään en kuulu maa- ja metsätalousvaliokuntaan enkä ole valitettavasti päässyt kuulemaan asiantuntijakuulemisia ja osallistumaan tähän lainsäädännön laatimiseen, mutta sen tiedän, että useasta suunnasta on kantautunut suurtakin huolta liittyen lakimuutoksen pyyntimenetelmiin ja -keinoihin. Häntäisesti tulkittu lakimuutos saattaisi aiheuttaa hämmennystä, ja näin ollen olisi epäselvää, kuka saa metsästää ja mitä ja millä keinoin. Esimerkiksi EU:han ei ole määritellyt, miten haitallisten vieraslajien kantaa hoidetaan.

Metsästäjillä on hallussaan lajituntemus, siitä ei varmasti ole epäilystä, mutta maallikko ei sen sijaan osaan erottaa esimerkiksi euroopan- ja kanadanmajavaa toisistaan, joten majavien pesät olisi vähintäänkin turvattava. Täällä on käytetty monia hyviä puheenvuoroja liittyen pesintään ja pesintärauhaan, eli toivottavasti me myös tarkennamme tätä, saako vieraslajeja metsästää pesimäaikaan. Emon tappamainen aiheuttaisi poikasille nälkään nääntymisen ja näin ollen epäeettisen kuoleman.

12.24 Reijo Hongisto sin: Arvoisa puhemies! Minä olen metsästänyt yli 40 vuotta ja lähes 30 vuotta valvonut muitten metsästystä poliisitoimen ohella. Metsästystä harrastetaan ja harjoitetaan metsästyslain säännösten mukaan. Metsästyslaki, 1 luku 1 §: ”Tätä lakia sovelletaan metsästykseseen ja rauhoittamattomien eläinten pyydystämiseen ja tappamiseen sekä riistanhoitoon.” Siinä on siis sana ”riistanhoitoon”. Sama laki, 3 §, Riistanhoidon määritelmä: ”Riistanhoidolla tarkoitetaan toimintaa, jonka tarkoituksena on riistakantoja säätelemällä, riistaeläinten elinolosuhteet turvaamalla tai niitä parantamalla taikka muulla tavalla lisätä, säilyttää tai parantaa riistaeläinkantaa ja eri eläinkantojen välistä tasapainoa.”

Kuten metsästyslaissa varsin selkeästi sanottiin, on tavoitteena lisätä ja parantaa riistakantaa. Kun edustaja Eerola tuossa pohdiskeli sitä, että jos nyt siirrettäisiin tämä kultasakaali metsästyslain piiriin, niin tarkoittaisiko tämä lakimuutos sitä, että tätä kultasakaalia pitäisi lisätä, niin nimenomaan sitähan se tarkoittaa. Se sanotaan metsästyslaissa varsin selvästi ja varsin suoraan. Jos kultasakaali siirrettäisiin metsästettävien lajien pii-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 174/2018 vp

riin, ensimmäinen tehtävä on vastuullisilla metsästäjillä suojella kultasakaalikanta niin, että se kestää metsästyksen, koska metsästyslaki määrittelee niin. Riistaa ei saa metsästyksiä, ennen kuin riistalajin kanta kestää metsästyksen. Vasta siinä vaiheessa, kun kultasakaalikanta on sillä tasolla, että se kestää verotuksen, se kestää metsästyksen, vasta siinä vaiheessa kultasakaalille annettaisiin yksittäisiä poistolupia ja sitä alettaisiin metsästyksiä niin kuin mitä muuta riistakantaa tahansa. Mutta se nimenomaan vaatii jopa satojen eläimien maassaolon, ennen kuin me voimme kantaa alkaa metsästyksiä.

Tässä tapauksessa minun käsitykseni mukaan saadaan nostaa kädet pystyyn: jos kultasakaali Suomeen pääsee pesiytymään ja se levittäytyy niin, että maassa on kanta, joka kestää metsästyksen, niin me olemme hävinneet tämän pelin.

Tämä on erittäin kova uhka muulle riistalle, ja tämän takia olen tietysti kuunnellut valiokunnassa asiantuntijoita, mutta olen kuullut myös kymmenien eri metsästysasiantuntijoiden soittoja ja sähköposteja ja saanut viestejä tuolta kentältä, muun muassa Virossa. Virossa tämä laji on haitallinen vieraslaji, ja virolaiset sanovat, että älkää missään nimessä päästäkö tätä metsästettävien lajien piiriin, älkää päästäkö tätä metsästyslain piiriin, koska he ovat hävinneet jo tämän pelin. Vain ja ainoastaan sillä, että se on haitallinen vieraslaji, tämä eläin pystytään tavattaessa poistamaan. Ja tämän takia minä esitin valiokunnassa kultasakaalin säilyttämistä haitallisena vieraslajina, ja toivon, että sitten kun salissa asiasta äänestetään, tämä kanta myöskin tulee voittamaan. Kultasakaalia ei saa Suomeen päästää. Se on minun tahtotilani.

12.27 Hanna Halmeenpää vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tuolla maa- ja metsätalousvaliokunnassa ei ole esitetty ainuttakaan sellaista mielipidettä, että kultasakaalin pitäisi antaa levitä Suomeen. Siitä on täysi ja yksiselitteinen yksimielisyys, että kultasakaalia, joka on eteläeurooppalainen laji, kooltaan ketun ja suden välimaastossa oleva petoeläin, ei Suomeen haluttaisi. Mutta esityksissämme on senkaltainen ero, että toisessa esityksessä ei oteta huomioon eikä aiota noudattaa Euroopan unionin direktiivejä, jotka ovat Suomea kansallisestikin sitovaa lainsäädäntöä. Toisessa esityksessä tuo voimassa oleva direktiivilainsäädäntö aiotaan huomioida, koska emme me sitä kiertäkään voi, emme siitä pääse yli emmekä ympäri, emmekä tässä salissa voi ainuttakaan Euroopan unionin direktiiviä muuttaa.

Siis ministeriön virkamiehet ovat meille valiokunnassa virkavastuulla vakuuttaneet, että ainoa keino yrittää rajoittaa kultasakaalin leviämistä luontoon on nimenomaan sen nimeäminen metsästyslain riistalajiksi, jolloin sen yksilöitä, jotka ovat luontaisen alueensa ulkorajoilla, voidaan poistaa, kunnes se levittäytyy tänne enemmän, mitä emme voi sitten lopulta millään keinolla estää. Mutta niin kauan kuin vain yksittäisiä kultasakaaleja Suomeen leviää, ainut keino poistaa ne tehokkaasti on nimetä kultasakaali riistalajiksi, jolloin ne voidaan ampua.

12.28 Markku Eestilä kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tämä on tyypillinen esimerkki siitä, mitä päätöksenteko kansallisesti tänä päivänä tarkoittaa. Tämä koko sali näyttää olevan samaa mieltä asioista: kultasakaalia ei saa päästää Suomeen. Sitteen alkaakin riita. Me siis emme näköjään ole Suomen luontoa varten emmekä suomalaisia metsästäjiä emmekä suomalaisia ihmisiä varten täällä, vaan me olemme hallintoa ja byrokratiaa varten täällä — eihän tätä riitaa muuten olisi. Näen itse samalla tavalla kuin edustaja Hongisto, että jos se pannaan metsästyslakiin riistaelimeksi, silloin noudatetaan

Pöytäkirjan asiakohta PTK 174/2018 vp

3 §:ää eikä sitä voi metsästää, ellei kanta ole sopiva ja suotuista, ja sitten alkaa kannanhoitollinen suunnittelu ja kaikki. Kuten edustaja Hongisto sanoi, Virossa on menetelty toisin, ja kun se on haitallinen vieraslaji, niin se on no-go tänne — ehdoton maahantulokielto.

Minä en ymmärrä, miten voi saada näistä asioista riitaa. Kai Suomen nyt pitäisi pystyä jostakin päättämään itse. Jos kultasakaali on kaikkein taitavin sakaali pyydystämään isompia eläimiä porukalla ja samalla myös syö lintuja ja kaikkea, niin minkä ihmeen takia pitää kannattaa sitä, että se pitäisi Suomeen saada?

12.30 Harry Wallin sd (vastauspuheenvuoro): Kuten edustaja Halmeenpää totesi, ei täällä kukaan halua kultasakaalia Suomeen. Nyt tämä on vain siitä kiinni, miten saadaan rajat kiinni. Edustaja Hongisto totesi, että Virossa on tilanne menetetty ja alkää tehkö samaa virhettä — mutta siellähän se on vieraslajiksi säädetty. Ei se ole siellä riistaeläin vaan vieraslajiksi säädetty, ja siellä tilanne on menetetty.

Tässä ei mielestäni ole sellaista oikeaa ratkaisua, vaan kumpikin lainsäädäntömalli johdattaa ehkä samaan tilanteeseen. Jos on vieraslaji ja se kävelee rajan yli, silloin sitä pitää ruveta luontodirektiivin liite V:n mukaan suojelemaan. Jos se sitten tulee taas riistaeläimeksi, niin siellä 2 tai 3 § esittää, että sitä pitää suojella. En tiedä, mutta kun ministeri Leppä — johonka uskon erittäin paljon ja olen myöskin vuodesta 99 asti ollut hänen kanssaan samassa valiokunnassa — kertoi, että tämä on paras malli edetä, niin kyllä ihmettelen hallituspuolueiden kansanedustajia. Mutta samana päivänähän hallitus hajosikin ja ei ollut enää väliä, puolustaako hallitusta.

12.31 Eero Reijonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tässä ollaan aika haasteellisessa tilanteessa. Itse olen metsästännyt myös tosi kauan — ja on ollut metsästäjänä edustaja Hongisto ja edustaja Eestilä ja ministeri Leppä ja edustaja Nylund — ja tässä on vaikea tilanne sikäli, että olen aina luottanut ministeri Leppään ja niihin perusteluihin, miksi hallitus on tämän esityksen näin tänne tuonut.

Itse olen ollut toistakymmentä vuotta riistanhoitoyhdistyksen puheenjohtajana, ja näen kuitenkin tärkeänä sen, että tällaisen lakiin perustuvan metsästyksen pitää olla se lähtökohta, ja silloin me voimme toimia lakien, säädösten ja luontoarvojen perusteella. Nyt tässä on tullut erittäin paljon yhteydenottoja myös minulle tämän asian osalta, ja ainakin tuolla Metsästäjäliiton taholla on kanta semmoinen, että sen tulisi olla hallituksen esityksen mukainen, ja varmaan tuo edustaja Nylundin avauspuheenvuoro oli sikäli perusteltu. Näyttää siltä, että me pääsemme tästä jossakin vaiheessa äänestämään, niin että katsotaan nyt, mikä se tilanne on sitten.

12.32 Hanna Halmeenpää vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Juuri niin kuin edustaja Reijonen tässä totesi, tämä on myös Metsästäjäliiton kanta, ja tämä on maa- ja metsätalousministeriön virkamiesten kanta, ja tämä on ministeri Lepän esittämä lakiesitys, että kultasakaali siirrettäisiin metsästyslain riistalajiksi, ja näin tulisi tehdä. Tässä asiassa ei ole mitään kultasakaalinhäntää kainalossa. Vilpitön tavoite on, että kultasakaalin Suomeen levittäytymistä estettäisiin mahdollisimman tehokkaasti.

Tulee ymmärtää se, että on eri asia, tuleeko kultasakaali Suomeen ihmisen tuomana, jonkun matkalaukussa karrikoidusti sanoen, vai käveleekö se rajan yli itse, kuten se hyvin todennäköisesti tulee tuolta itärajalta Baltian maitten kautta ja Kaakkois-Suomen kautta tulemaan. Kun se kävelee tänne itse, kultasakaali ei ole lain mukaan vieraslaji eikä sitä voi

Pöytäkirjan asiakohta PTK 174/2018 vp

sellaiseksi väittää, vaikka kuinka haluaisi. Se on silloin tänne luontaisesti levittyvä tulokaslaji, eikä sitä voida vieraslajilain mukaisesti käsitellä. Se ei ole toimiva keino.

Arvoisa puhemies! Täytyy todeta, että vaikka kultasakaali on luontodirektiivin liite V:n laji, se voidaan säätää metsästyslain riistalajiksi, ja silloin sitä voidaan metsästämillä poistaa.

Puhemies Paula Risikko: Sitten taitaa mennä puhujalistalle.

12.33 Markku Eestilä kok: Arvoisa puhemies! Jos minä oikein tulkitsin, niin ihan sama, tehdäänkö hallituksen esityksen mukaan vai tehdäänkö sitten tämän mietinnön eli hallituspuolueiden yhteisen kannan mukaan: lopputulema on sama, jos kuuntelee näitä puheita, ja sen takia tämä on ristiriitainen juttu.

Minä lähden itse siitä, että Suomen pitäisi pystyä määrittelemään oma kanta kultasakaaliin. Koko sali tuntuu olevan sitä mieltä, että sitä ei saa tänne päästää, koska meillä on täällä paljon riistalajeja ja nämä ovat erittäin taitavia saalistamaan ja kovia lisääntymään. Kun meillä on susiongelma, niin kohta on kultasakaaliongelma. Ja kun se on metsästyslaissa, niin silloin, kuten edustaja Hongisto totesi, kantaa pitää 3 §:n mukaan hoitaa ja sen pitää olla riittävä, ja silloin me olemme siinä samassa liemessä. Mutta pitäisi pystyä myös EU:hun päin perustelevaan, että Suomi todella haluaa pitää tämän erilaisen riistapopulaation täällä ja metsästettävät linnut ja kaikki ja että tänne ei ole varaa enää ahmojen ja susien ja monien muitten petojen lisäksi ottaa yhtä uutta saalistavaa petoa niin, että me saisimme toisen ongelman tämän susiongelman lisäksi. Siitä tässä on kysymys.

Me kaikki valiokunnan jäsenet ymmärrämme, että tämä on vähän niin kuin tämmöinen hallinnollinen tulkintakysymys. Mutta toivotaan, että olipa kumpi taho tahansa oikeassa, niin lopputulema on se, että kultasakaalia ei tule Suomeen.

12.34 Harry Wallin sd: Nythän käsitellään paljon muutakin kuin tätä kultasakaalia. Puutuisin tähän supikoiaraan ja minkkiin.

Juuri tuli tieto siitä, että meidän lintulajeistamme aika moni on uhanalainen. Tuolla rannikolla, missä minkki on aika yleinen, se on myöskin suuren vahingon aiheuttaja vesilinnustolle. Ja kun nyt edustaja Halmeenpää sanoo, että pesimäaikana ei saa ampua minkkiä eikä supikoiraa, niin samanaikaisesti pesivät vesilinnut. Eli sinä aikana, kun vesilinnut pesivät, ei saisi minkkiä metsästää. No, siitähän on seurauksena se, että linnut häviävät ja minkit jäävät ja niitä on vielä enemmän kuin niitä oli alkuperäisesti.

Sama koskee supikoiraa. Sehän on levittäytynyt erittäin laajasti Keski-Suomeen ja myöskin Länsi-Suomeen. Jos ajaa Kolmostietä Helsingistä Tampereelle, näkee yhdellä matkalla useampia kuolleita supikoiria. Eli tämä on suuri ongelma vesilintujen osalta Keski-Suomessa ja Länsi-Suomessa.

Näin ollen, ja kun ne ovat vieraslajeja, ei mielestäni ole mitään tarvetta suojella niitä pesimäaikana, vaan voi metsästää niin kuin hallituksen esityksessä on.

12.36 Hanna Halmeenpää vihr: Arvoisa rouva puhemies! Olen edustaja Wallinin kanssa täysin samaa mieltä siitä, että supikoiria ja minkki ovat erittäin haitallisia meidän pesimälinnustollemme. Kuitenkin samaan aikaan olen sitä mieltä, että ei ole eläinsuojelullisesti hyväksyttävää eikä eettisesti oikein sallia pyytää niitä emiä, joilla on emäänsä seuraavat poikaset.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 174/2018 vp

Huomauttaisin edustaja Wallinille ja kaikille muillekin, että ei ole tarkoitus, että minkä ja supikoiraa ei saa pesimäaikana metsästää lainkaan, vaan tarkoitus on se, mitä ministeriö vastineessaankin esittää: että säädettäisiin saman vuoden poikasten kanssa liikkuvale emälle rauhoitus, kuten nykyisinkin — eli jos poikaset seuraavat emää, emä on rauhoitettu, mutta jos ei poikasia näy, emää voidaan metsästää — ja säädettäisiin samaan tapaan piisamin pesärauhoituksesta kuin nykyisinkin. Nykytilaan ei siis tulisi muutosta, ja ministeriö korostaa lisäksi, että pitäisi nykyistä selvemmin säätää, että minkin rautapyyntiä ja supikoiran loukkupyyntiä voitaisiin lähtökohtaisesti harjoittaa emärauhoitusta rikkomatta. Tämä on omakin tavoitteeni.

Arvoisa puhemies! Mitä tulee tuohon kultasakaaliin, joka herättää paljon keskustelua ja kenties vähän tunteitakin siitä, voidaanko mennä säädösten mukaan vai pitäisikö mennä säädösten vastaisesti, jotta haluttuun tavoitteeseen päästäisiin, täytyy todeta, että Suomen luonnossa elävät nisäkä- ja lintulajit kuuluvat pääsääntöisesti joko luonnonsuojelulain vieraslajilain tai metsästyslain soveltamisalan piiriin. Kultasakaali, jota ei nykyisin esiinny Suomessa, on nykyisin voimassa olevassa lainsäädännössä säädetty kansallisesti haitalliseksi vieraslajiksi. Sen maahantuonti, kauppa ja luontoon laskeminen on kielletty, ja hyvä näin. Luulisi siis, että käytännössä on olemassa keinot, joilla lajin tuleminen Suomeen ihmisen toimesta voidaan estää ja luonnosta voidaan poistaa ne yksilöt, jotka sinne ihmisen toimesta päätyvät. Näin onkin.

Kultasakaali levittäytyy pohjoisemmaksi, ja on oletettavaa, että melko lyhyessäkin ajassa se Baltian maiden ja Venäjän kautta leviää luontaisesti Suomeen — siis kävelee tänne itse. Silloin se ei ole vieraslaji. Se muodostuu meillä tulokaslajiksi. Ministeriön valiokunnalle antaman vastineen mukaan ensimmäiset kultasakaalihavainnot Suomessa saataisiin todennäköisesti yksittäisistä elämistä. Näiden havaintojen perusteella ei kyllä välttämättä pystyittäisi selvittämään, ovatko nuo yksilöt luonnossa vieraslajilainsäädännössä tarkoitettun ihmisen toiminnan vuoksi — eli onko ihminen tuonut tai vapauttanut kyseiset kultasakaaliyksilöt luontoon — vai ovatko lajin yksilöt levinneet tänne itse, luontaisesti. Ihmisen tuomana kultasakaali on edelleen vieraslaji.

Itse, luontaisesti Suomeen levittäytyvä kultasakaali olisi siis tulokaslaji, ei vieraslaji. Tulokaslajeihin ei voida soveltaa vieraslajilakia. Suomeen luontaisesti levittäytyvä kultasakaali olisi automaattisesti — ei erillisellä päätöksellä vaan automaattisesti — myös luonnonsuojelulain tarkoittama rauhoitettu laji, kuten kaikki muutkin sellaiset Suomen luonnonvaraiset lajit, jotka eivät ole metsästyslain mukaisia rauhoittamattomia tai riistaeläinlajeja. Ja tässäpä se villakoiran ydin piileekin. Kultasakaali on siis säädettävä riistaeläinlajiksi, jotta siitä ei automaattisesti tule luonnonsuojelulain mukaisesti rauhoitettu laji.

Kultasakaali on myös luontodirektiivin liitteen V laji, siitä emme pääse yli eikä ympäri, emme tämän salin päätöksillä. Kultasakaalia ei siksi voida säätää metsästyslain rauhoittamattomaksi lajiksi. Luontodirektiiviä ei kuitenkaan sovelleta yksittäisiin harhaileviin yksilöihin luontaisen levinneisyysalueensa ulkorajoilla tai ulkopuolella. Metsästyslain mukaiseksi riistalajiksi kultasakaali voidaan säätää. Ellei kultasakaalia nyt hallituksen esityksen mukaisesti siirretä vieraslajilain tarkoittamasta vieraslajista metsästyslain mukaiseksi riistalajiksi, seuraa tilanne, jossa kultasakaalin Suomeen luontaisesti levittäytyvien yksilöiden tappaminen on luonnonsuojelulain nojalla kielletty, kunnes laji säädetään riistalajiksi. Tällöinhän siis kultasakaali ehtisi levittäytyä ja vakiintua osaksi luontaista lajistoamme huomattavasti nopeammin kuin tilanteessa, jossa se on säädetty riistalajiksi jo ennakolta, kuten hallitus esittää.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 174/2018 vp

Riistalajiksi säädettäessä kultasakaalin ensimmäisiä luontaisen levinneisyysalueensa ulkorajoille Suomeen harhailevia yksilöitä voidaan poistaa metsästämisellä ja näin rajoittaa kannan nopeaa levittäytymistä. Kultasakaalin vaikutus saalistustavoiltaan tehokkaana petoeläimenä olisi alkuperäiseen eläinlajistoomme todennäköisesti merkittävän negatiivinen. Koska kultasakaalin Suomeen levittäytymistä ei kuitenkaan millään keinoilla eikä myöskään luontodirektiivin voimassaolon vuoksi voida kokonaan estää, olisi nykyisen luonnonvaraisen lajiston suojelemiseksi parasta, että kultasakaali säädettäisiin jo ennakolta riistalajiksi hallituksen esityksen mukaisesti.

12.41 Mats Nylund r: Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Halmeenpää sanoi jo melkein kaiken, mutta yritän erittäin tiiviisti sanoa, mitä minulla on sanottavaa.

Kaikki ovat sitä mieltä, että kultasakaali on maamme alkuperäiselle lajistolle erittäin vahingollisena lajina pidettävä poissa Suomesta mahdollisimman pitkään ja tehokkaasti. Kaikki ovat sitä mieltä. Me tiedämme, että Virossa on jo lisääntyvä kultasakaalikanta, ja lajin tiedetään kykenevän liikkumaan pitkiäkin matkoja. Tästä seuraa — aivan kuten edustaja Halmeenpää sanoi — että jos ja kun kultasakaali levittäytyy itse luonnollisesti Suomeen esimerkiksi idästä, niin sitten se on tulokaslaji, ei enää vieraslaji, koska vieraslajilajia ei sovelleta kultasakaaliin tässä tapauksessa. No, jos metsästäjä siinä tilanteessa ampuu kultasakaalin, on mahdollista, että hän tekee luonnonsuojelurikoksen. Eli jos nyt se säädetään riistaeläimeksi, tietenkin metsästäjän oikeusturva paranee huomattavasti. Ja aivan kuten edustaja Halmeenpää sanoi, komissio on linjannut, että vaikka kultasakaali kuuluu EU:n luontodirektiivin liitteeseen V yhteisön tärkeänä lajina, on mahdollista poistaa eläinyksilöt, jotka eivät ole lajin luontaisen levinneisyysalueen paikalla, eli se tarkoittaa, että jos se säädetään riistalajiksi, me voimme poistaa sitä, vaikka se tulee tänne luontaisesti.

Eli kaikessa lyhykäisyydessään: Maa- ja metsätalousministeriö, riistahallinto, Suomen Metsästäjäliitto ja minä haluamme säätää kultasakaalin riistaeläimeksi. Ketkä haluavat muuta? Edustaja Hongisto, maa- ja metsätalousvaliokunnan enemmistö, Suomen ympäristöministeriö, Suomen luonnonsuojeluliitto. Kysymys kuuluu: luotammeko me enemmän riistahallintoon vai ympäristöhallintoon? Jos tämä laki säädetään nyt tässä muodossa kuin maa- ja metsätalousvaliokunnan mietinnön mukaan se esitetään saliin, lopputulos on, että se on ympäristöhallinnon alla heti, kun se levittäytyy luontaisesti Suomeen. — Kiitos.

12.45 Leena Meri ps: Arvoisa rouva puhemies! En ole tässä kyseisessä valiokunnassa, mutta olen mielenkiinnolla kuunnellut näitä erilaisia perusteluja ja lukenut näitä vastalauseita ja oikeastaan vielä toivon puheenvuoroa myöhemmin edustajilta Nylund ja Halmeenpää siitä — teillä oli ymmärtääkseni vähän erityyppisiä vastalauseita — kumman taakse nyt pitäisi ehkä mennä. Lueskelin näitä perusteluja. Lopputulema ja tahtotila kaikilla tuntuu olevan sama, että tämä riistaeläin sakaali ei leviäisi tänne Suomeen. Mutta kun katsoin sitten tätä vastalauseita — esimerkiksi metsästyskorttivaatimuksen poistuminen viiden nisäkäslajin osalta — niin Suomen Metsästäjäliitto on pitänyt tärkeänä, että ammattitaitoiset ihmiset tappavat eläimiä. Minä olen henkilökohtaisesti sitä mieltä, että meidän täytyy tappaa, jos on joku häirikkösusi tai sitten leviää joku vahingollinen kanta, mutta haluan, että sen suorittaa ihminen, joka tietää, minkä lajin hän tappaa, haluan, että sen tekee ihminen, joka osaa sen tehdä.

Arvostan edustaja Hongiston osaamista, mutta minua häiritsi tuommoinen, että ”tavattaessa poistamaan”, käytitte tällaista sanaa, ja ajattelin sitten siitä, että jos joku tavattaessa

Pöytäkirjan asiakohta PTK 174/2018 vp

poistaa jonkun lajin — miten hän sen sitten tekeekin — niin en ehkä välttämättä halua tietää. Toivon aina, että kaikessa tappamisessa eläinten kohdalla se tehdään niin kivuttomasti ja mahdollisimman nopeasti kuin se on mahdollista, ja jos henkilöllä ei ole minkäänlaista koulutusta eikä osaamista, niin pikkuisen olen huolestunut. Lisäksi mietin aina sitä asennetta, että jos joku on niin sanottua vapaata riistaa, niin kyllä se niin sanotuissa katupuheissa muuttuu vähän sellaiseksi, että lähdetäänkö pojat vetämään niskat poikki tältä ja tältä lajilta. Eli toivon, että se säilyy ihan aidosti inhimillisenä, koska en voi hyväksyä sitä, että eläimiä kohdellaan siten. Täytyy aina muistaa, että ne tuntevat kipua ja tuskaa ihan samalla lailla, niin että haluan olla sillä lailla inhimillinen, että jos joku pitää lopettaa, niin se tehdään sitten ammattihenkilöiden toimesta ja asianmukaisesti. Ja missään tapauksessa en voi koskaan puoltaa sellaista, että emä tapetaan ja pennut jätetään nälkään kuolemaan, eli silloinhan pitäisi koko pesue lopettaa — kai sen nyt jokainen ymmärtää, ettei se voi olla missään tapauksessa inhimillistä.

Kun katselin täältä näitä lausuntoja, niin Riistakeskus ja Metsästäjäliitto olivat tosiaan samoilla linjoilla vastalauseen kanssa. Itse luotan Metsästäjäliittoon. Isänikin metsästää ja kertoilee minulle paljon ja veljenpoikanikin on alkanut nyt metsästäämään ja ovat kovin innoissaan siitä, mutta ovat ammattitaitoisia ja osaavia, erottavat lajit ja huolehtivat talviruokinnasta esimerkiksi hirvien ja peurojen osalta ja ovat eläinrakkaita ihmisiä, mutta haluavat kuitenkin pitää kannat kunnossa. Tässä lakiesityksessä pikkusen niiden kohdalla, jotka suhtautuivat tähän näin, että tarvittaessa poistettava, tulee semmoinen tunne, että poikaporukalla lähdetään illalla vetämään niskat poikki ja viis siitä, miltä se tuntuu. Siltä se nyt, anteeksi vain, kalskahti. Ja siksi haluaisin kuulla, jos tässä oli joitakin eroja, jotta osaisin katsoa, minkä vastalauseen taakse itse henkilökohtaisesti menisin, koska en ole valmis mihinkään ihan kylmään toimintaan, ja jos kerran lopputulos on kummallakin siinä mielessä sama, se, että kanta ei pääse leviämään. Minusta edustaja Halmeenpää kertoi hyvin selkeästi sen, että jos ne määritellään riistaeläimiksi, niin niitä voi silloin metsästää. Mutta aina ammattitaitoisten ihmisten täytyy olla tekemässä silloin, kun mahdollisesti aiheutetaan kipua ja kärsimystä eläville eläimille, eli en ole sallimassa villin lännen menoa.

12.49 Reijo Hongisto sin: Arvoisa puhemies! Edustaja Meri, tunnen ja ajattelen aivan samalla tavalla kuin te puhuitte tuossa. Kummeksuitte sitä, kun käytin sanaa ”poistaa”. Tällainen poistaa-termi on varsin vakiintunut ja yleinen silloin, kun puhutaan metsästäjien poliisille antamasta suurriistavirka-avusta. Nämä virka-avun antajat eivät suinkaan lähde tappamaan kolarissa loukkaantunutta eläintä taikka taajamaan eksynyttä karhua, vaan lähdetään antamaan virka-apua, jonka seurauksena tämä eläin poistetaan taikka lopetetaan. Tämä poistaa-termi on ihan normaali. Siihen ei sisälly kyllä mitään sellaista, että poikaporukalla käydään vetämässä niskat nurin tai jotakin muuta. Haluan oikaista tältä osin, että vastuulliset metsästäjät eivät käytä tällaista kieltä. Me haluamme eläimen kärsimykset lopettaa mahdollisimman nopeasti ja tehokkaasti parhaimmin siihen sopivalla välineellä, ja kenenkään etu ei ole pitää eläintä hengissä ja kiduttaa. Se ei ole terveitten ihmisten toimintaa.

Mutta, arvoisa puhemies, arvostamani edustaja Wallin käytti tuossa hyvän puheenvuoron. Hän kantoi huolta esimerkiksi supikoiran ja minkin metsästyksestä pesintäaikana, ja olen tasan tarkkaan edustaja Wallinin kanssa samaa mieltä, että silloin kun halutaan tällaista haitallista kantaa poistaa, niin se pitää poistaa mahdollisimman tehokkaasti myöskin pesintäaikana. No, edustaja Halmeenpää suhtautui asiaan, mikäli ymmärsin oikein, täysin

Pöytäkirjan asiakohta PTK 174/2018 vp

päinvastoin. Edustaja Halmeenpää kyseenalaisti tämän, onko oikein, että pesintäaikana näitä eläimiä poistetaan, ja kun Halmeenpään puheenvuoroa kuuntelin, niin mietin, että jos ja kun tämä kultasakaali siirretään metsästyslain piiriin, niin sitähan koskee sitten ihan samalla tavalla pesintäsuoja, niin kuin minä edellisessä puheenvuorossani sanoin. Tuntuisi erikoiselta, että kultasakaalin voi pesintäaikana poistaa mutta ei sitten minkkiä tai supikoiraa. Kyllä metsästyslaki koskee kaikkia eläimiä samalla tavalla.

Kuten olen sanonut, niin minä olen noudattanut ja vaatinut myöskin muilta metsästyslain noudattamista, ja metsästyslaissa varsin selvästi sanotaan, että riistaeläintä metsästetään vasta sen jälkeen, kun sen riistaeläimen kanta kestää metsästyksen. Se pitää arvioida, että se on metsästyksen kestäväällä tasolla. Ja näin ollen kysyn teiltä, arvoisat henkilöt, jotka haluatte, että kultasakaali siirretään metsästyslain piiriin, miten te tulkitsette tätä asiaa. Mitä teidän mielestänne pitää tehdä siinä vaiheessa, kun metsästyslain perusteella kultasakaali harvinaisena ja uhanalaisena rauhoitetaan, kultasakaaleja pannaan, lähdetään keräämään kultasakaalien dna-näytteet ja analysoidaan, missä kultasakaalit liikkuvat? Kuinka paljon tähän menee rahaa ja muuta? Kuinka teidän mielestänne pitäisi tulkita asiat, noudatetaanko metsästyslakia vai jotain muuta lakia? — Kiitoksia.

12.52 Leena Meri ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olen tyytyväinen tuossa edustaja Hongiston puheenvuorossa siitä, että hän kertoi, että hänellä ei ole toiveita tämmöisestä, että lähdetään iltaisin ja nirri pois. Mutta te puhuitte kuitenkin, että vastuulliset metsästäjät eivät toimi niin ja näin ja noin. Tässähän ymmärtääkseni ei tarvita enää mitään metsästyskorttia, ja juuri se kai tässä nyt minuakin häiritsee, että sitten voi kuka tahansa tuolla lähteä vähän omilla tyyleillään niin sanotusti poistamaan. Ja tämä poistaminen siis tarkoittaa tappamista, jos suomeksi sanotaan — ei tätä tarvitse sitten kaunistella, siitähän nyt on kysymys.

12.53 Hanna Halmeenpää vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! En nyt voi päätyä muuhun johtopäätökseen kuin siihen, että edustaja Hongistolla valitettavasti on ehkä hieman tarkoitushakuinen tapa yrittää kertoa oppositioedustajien ajaneen kultasakaalin suojelua valiokunnassa, kun me nimenomaan olemme ajaneet siellä sitä, että kultasakaali säädetään metsästyslain riistalajiksi, jotta sitä voidaan tehokkaimmalla olemassa olevalla tavalla estää leviämästä Suomeen, ja se on ainut tavoite. On aika vaikea esittää kultasakaalille suojelua, kun kultasakaalia Suomessa ei edes esiinny tällä hetkellä. Nyt ollaan siinä vaiheessa, että pyritään keksimään keinot, joilla sen leviäminen Suomeen voitaisiin estää, ja sen takia olemme tämän asian äärellä.

Edustaja Merelle vastaan myöhemmin, mitä näitten vastalauseitten erona on, mutta ainakaan se ei ole ero, että me — sekä Nylund, jota tukivat demarit ja vasemmistoliitto, että minä — esitämme tismalleen samalla tavalla tämän kohdalla, että kultasakaali metsästyslain riistalajiksi.

12.54 Reijo Hongisto sin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olen sanonut, että meillä kaikilla on, niin kuin monista puheenvuoroista on kuultu, samanlainen tahtotila, tavoitetila. Tämä on vähän niin kuin suunnistuskilpailu: me kaikki tiedämme, missä on se viimeinen rasti, kaikki haluavat löytää sen viimeisen rastin, mutta nyt on kysymys vain reitin valinnasta, kierretäänkö suo oikealta vai mennäänkö vuoren yli vasemmalta. Reitin valinnasta on kysymys, ei tässä varmaankaan kenenkään tahtotilasta ole kyse, ja minä itse

Pöytäkirjan asiakohta PTK 174/2018 vp

edustan sitä kantaa, että kultasakaalin säilyttäminen vieraslajina on parempi reitinvalinta kuin se, että se siirretään metsästyslain piiriin. Ei tässä mistään muusta ole kysymys.

12.55 Harry Wallin sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tuntuu kyllä erikoiselta tuo edustaja Meren puheenvuoro metsästäjätutkinnon merkityksestä. Se ei anna mitään valmiuksia ampumiseen, ainoastaan lajintunnistamiseen ja kaliipereihin ja näin poispäin. Minulla on ne kirjat tuolla työhuoneen hyllyllä, ja meinaan sen suorittaa nyt kun eduskunnasta jään pois. Ystäväni Ilkka Taipale suoritti metsästäjätutkinnon, eikä hän ole hommannut asetta. Minulla on ollut ase, vaikka ei ole ollut metsästäjätutkintoa. Se, että suoritat metsästäjätutkinnon, ei takaa sitä, että saat ampuma-aseen, mutta se voi kyllä helpottaa sen saamista.

Eli kun minäkin nyt jään eläkkeelle ja asun Keski-Suomessa, niin hommaan supikoira-loukun, johonka todennäköisesti aika äkkiä tulee supikoira. Tämä lainsäädäntö edellyttää, että silloin menen sellaisen asiantuntevan metsästäjän tykö ja kerron, että tule lopettamaan se supikoira. Ei siinä mitään ammuta siellä sun täällä eikä kuka tahansa voi tappaa. Myrkyt ovat kiellettyjä, ja ampuma-aseen saa vain se, kuka saa poliisilta siihen luvan, eli se on hyvin perusteellista ja säädeltyä — ettei tule väärää kuvaa metsästäjätutkinnon merkityksestä. Se vain antaa tunnistamismahdollisuuden.

12.56 Leena Meri ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ei tämä minun ajatukseni ole, vaan minä sitä täältä valiokunnan vastalauseesta katson, mitä metsästyskorttivaatimuksen poistumisesta on Metsästäjäliitto todennut. Se on pitänyt tärkeänä, että se säilyy, ja Metsästäjäliitto on lakimuutoksen valmistelusta tiedottaessaan pitänyt tärkeänä, että myös jatkossa minkä tahansa riista- tai rauhoittamattoman eläimen lopettaa ammattitaitoinen henkilö, esimerkiksi metsästäjä. Täältä minä näitä. Minä en ole itse mikään asiantuntija, mutta nyt en enää tiedä, mitä mieltä te olette tästä itse asiasta. Täytyisikö sen olla henkilö, joka tunnistaa eläimen ja joka osaa käyttää aseita, vai voiko se teistä olla kuka vain? Siitä en nyt enää saanut selvää.

Puhemies Paula Risikko: Siellä on edustaja Halmeenpää ja edustaja Wallin, ja sitten mennään puhujalistalle.

12.56 Hanna Halmeenpää vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Siinähan, mitä edustaja Hongisto totesi reitin valinnasta, meillä juuri onkin ero. Tavoite on sama: rajoittaa kultasakaalin leviämistä Suomeen. Minä kannatan sellaisen reitin valintaa, joka on lainsäädännön mukainen, en lainsäädännön vastaista reitin valintaa.

12.57 Harry Wallin sd (vastauspuheenvuoro): Edustaja Meri, te totesitte, että mikä tahansa poikaporukka voi illalla lähteä lopettamaan eläimiä. Näinhän mietintö tai lainsäädäntö ei anna mahdollisuutta. Se on juuri niin kuin te luitte siinä, että mietinnön mukaan sen eläimen voi lopettaa vain se, joka on ammattitaitoinen ihminen, eli todennäköisesti metsästäjä. Mutta tämä tutkinto ei anna mitään valmiuksia siihen ampumiseen, mutta siinä täytyy kuitenkin olla se. [Välihuutoja]

Puhemies Paula Risikko: Kyllä nyt mennään välillä tuonne puhujalistalle.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 174/2018 vp

12.57 Markku Eestilä kok: Arvoisa puheenjohtaja! Tämän sote-haaksirikon jälkeen — siellähän oli paljon asiantuntijoita, joihin nojattiin, ja nähtiin, miten siinä kävi — herättää vähän ihmetystä, että tästäkin asiasta nousee näin iso keskustelu. Tekisi tietysti mieli lähettää tämä perustuslakivaliokuntaan, ettei vaan loukata kultasakaalin oikeuksia, mutta ei taida olla enää perustuslakivaliokuntaa. [Leena Meri: On se mahdollista! Meillä on huomenna kokous!] Ja kun täällä on vielä vedottu hallitukseen, niin ei minun mielestäni taida olla hallitustakaan, eihän täällä ole hallituksen esitystäkään, kun ei ole hallitustakaan maassa enää, mutta se on taas toinen juttu, ei mennä näihin pikkuihin yksityiskohtiin.

Minun mielestäni tämä hallinnollinen ja tulkinnallinen kysymys on ihan oikeasti tärkeä, ja tässä salissa oikeastaan, jos tulkitaan tiukasti, ei ole oikein kukaan oikeassa. Tämä on kysymys, jonka sitten viranomaiset tulkitsevat ja kenties oikeuslaitos tulkitsee. Se tässä poliittisessa päätöksenteossa on ongelma, että eduskunnan pitäisi määritellä selvästi ja selvin sanoin, mitä kansalainen voi tehdä ja mitä ei voi tehdä. Nyt jos eduskunta hyväksyy tämän, minkä valiokunta on mietintöön kirjoittanut, niin täällä lukee: ”Haitalliset vieraslajit, kuten kultasakaali, tulee poistaa luonnosta”. Tämän pitäisi olla selvää tekstiä, niin kuin presidentti Kekkonen aikanaan sanoi. Eli toistan vielä: ”Haitalliset vieraslajit, kuten kultasakaali, tulee poistaa luonnosta.” Jos tämä on eduskunnan tahto, niin kai ihmisten pitää luottaa, että eduskunnan päätökset pitävät.

Puhemies Paula Risikko: Edustaja Halmeenpää, puhujalistalta.

12.59 Hanna Halmeenpää vihr: Arvoisa puhemies! Minä haluan nyt yrittää tehdä selväksi sen, miksi kultasakaalia ei voida noin vain tavattaessa poistaa, jos se säilytetään täällä vieraslajien listalla: siksi, että ei voida olla aina varmoja siitä, onko se EU:n vieraslajiasetuksen mukaisesti määritelty vieraslaji vai onko se kävellyt tänne itse, jolloin se ei ole vieraslaji. Siinäpä sitä ongelmaa tulkinnasta vasta tuleeekin sekä viranomaisille että oikeusistuimille, miten sitten todistetaan, mikä kultasakaali oli tänne jonkun takakontissaan tuoma tai luontoon vapauttama ja mikä oli tänne itse kävellyt, kun joku metsästäjä kultasakaalin ampuu. Minä ainakin haluaisin turvata sen, että metsästäjä voi poistaa kultasakaalin tavatessaan turvallisesti, miettimättä sitä, tuleeeko tästä rikossyyte. Silloin sen pitää olla riistolaji. EU:n vieraslajiasetusta nimittäin sovelletaan kaikkiin haitallisiin vieraslajeihin, joilla tarkoitetaan elävää yksilöä, joka tuodaan sen luontaisen levinneisyysalueen ulkopuolelle. Vieraslajiasetusta ei sovelleta lajeihin, joiden luontainen levinneisyysalue muuttuu muuten kuin ihmisen toiminnan seurauksena. Eli jos se kultasakaali tulee tänne itse, se ei ole vieraslaji.

Minä en ainakaan halua, että kultasakaalia ampuvat metsästäjät joutuvat rikosvastuuseen siitä hyvästä teosta, että yrittävät kultasakaalin Suomeen levittäytymisen estää. Tässä on juuri se ongelma. Me opposition edustajat haluamme lainsäädännön mukaista, metsästäjien oikeusturvan turvaavaa lakiesitystä, joka on hallituksen silloisen esityksen mukainen esitys.

13.01 Mats Nylund r: Arvoisa rouva puhemies! Ensin edustaja Merelle: Minun vastalauseeni, jonka allekirjoittivat myös sosiaalidemokraatit, vasemmistoliitto ja kristillisdemokraatit, menee yksi yhteen hallituksen alkuperäisen esityksen mukaan, eli siellä minä ehdotan pykälämuutoksia kolmeen pykälään 2. lakiesityksessä. Eli se on todella helppoa, ja

Pöytäkirjan asiakohta PTK 174/2018 vp

perustelut menevät samalla tavalla, ei muuta. Siellä on se ainoa ero, että edustaja Halmeenpää ehdottaa muuta.

Ja edustaja Hongistolle linjan valinnasta: Minusta seuranta, pannoitus, hakulaitteet ja dna-tutkimukset koskevat nimenomaan niitä eläimiä, jotka ovat ympäristöhallinnon alla, eivät riistaeläimiä. Ei anneta nyt väärää kuvaa tästä. — Kiitos.

13.02 Ritva Elomaa ps: Arvoisa puhemies! Edustaja Hongistolla on pitkä kokemus metsästyksestä ja riistanhoidosta. Arvostan sitä kovin ja tiedän, että hän on hyvin eläinrakas ja eläimistä välittävä. Kun eläimiä metsästetään, eettisyys on ehdottoman tärkeää. Kun eläin lopetetaan, on todella tärkeää, että se tehdään vastuullisesti.

Edustaja Halmeenpää ja edustaja Meri toivat hyvin tärkeän periaatteellisen asian esille: jos eläimellä on pentuja, voidaananko emo tappaa ja jättää ne pennut kärsimään? Se on asia, mikä nyt minua arveluttaa tässä tällä hetkellä.

13.03 Eero Reijonen kesk: Arvoisa rouva puhemies! On tietysti hyvä, että tätä keskustelua käydään ja ihan hyvässä hengessä. Minä uskon, että kaikilla täällä puheenvuoron käyttäneillä on kuitenkin tavoite, että kultasakaali ei tänne jalkaudu ja se pidetään rajojen ulkopuolella. Se on se ykkösasia. Minusta kaikki puheenvuorot ovat siihen tähdänneet, ja se on erinomainen, hieno lähtökohtatilanne.

Minä itse kyllä näen supikoirien ja monien muiden vieraslajien osalta niin, että kun metsästäjäseurathan järjestävät pienpetokilpailuja joka vuosi, niin on erittäin tärkeää, että metsästäjät tekevät sitä luonnonhoitotyötä, poistavat sinne kuulumattomia lajeja, jotka eivät perinteisesti kuulu suomalaiseen luontoon. Se on tärkeä asia, ja toivottavasti se jatkuu kaikissa metsästysseuroissa. Ainakin meillä Pohjois-Karjalassa se on ollut hyvin suosittua — uskon, että myös muissa maakunnissa.

Minä itse ajattelen niin — vielä soitin tuossa välillä muutaman puhelun — että tämä hallituksen ja ministeri Lepän esitys antaisi kuitenkin meille enempi liikkumatilaa. En tiedä, onko se näin vai ei, mutta tämä oli myöskin ministerin näkemys. Lähtökohtaisesti ministeriössä varmaan ajatellaan niin, että ne poistetaan heti tuossa rajan pinnassa, etteivät ne pääse tänne levittäytymään. Se kai lienee se lähtökohtatilanne, ja sen perusteella tätä on nyt sitten lähdetty tämän muotoisesti hallituksen taholta esittämään.

Uskon kuitenkin, että kaikilla on hyvä tavoite, ja toivottavasti saadaan semmoinen ratkaisu, joka sen tavoitteen myös mahdollistaa.

13.04 Markku Eestilä kok: Arvoisa puhemies! Arvostamani pitkäaikainen parlamentaarikko, edustaja Nylund täällä sanoi, että pannoitus ja seurantatoimenpiteet ja muut kohdistuvat semmoisiin eläimiin, jotka ovat luonnonsuojelulain alaisia. Minä huomautan tälle sällille, että susi on riistaeläin. Metsästyslain mukaan susi on riistaeläin, ja jos teistä joku on Pohjois-Karjalassa, Itä-Suomessa tai muualla sitä mieltä, että sudesta on tullut riesa, niin sitten kun tämä kultasakaali pannaan riistaeläimeksi, niin se on riesa potenssiin kaksi. Mutta kaikilla on halunsa. Minä ymmärrän, että tähän sisältyy tulkintaongelmia, mutta pitäisi nähdä se tosiasia — ja tätä valiokunta ei halua — että tästä tulee samanlainen ongelma kuin sudesta. Mutta minä ymmärrän, että nyt on erilaisia tulkintoja, ja annan tämän jälkeen näitten tulkintojen olla omassa rauhassaan.

Sanoisin tästä lopettamisesta, että ei pidä sotkea lopettamista, metsästyskorttia ja eläinsuojelulakia. Eläinsuojelulaissa sanotaan selvästi, että jos on ilmeistä, että eläin kohtuutto-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 174/2018 vp

masti kärsii ja on julmuutta jättää eläin henkiin, se pitää lopettaa tai se pitää lopetuttaa, jompikumpi. Silloin ollaan oikealla tiellä, ja kuten edustaja Hongisto tämänkin virkamiehenä aivan oikein oivalsi, sen tekee joko joku muu tai sitten sen tekee asianomainen itse, mikäli osaa, mutta se pitää tehdä asiallisesti, se sanotaan laissa.

13.06 Hanna Halmeenpää vihr: Arvoisa rouva puhemies! Vastatakseni edustaja Merelle vielä selvästi, mitä eroa on edustaja Nylundin ja minun tekemäni vastalauseen välillä, sanon ensin, mitä yhteistä niissä on. Kuten edustaja Nylund jo totesi, molemmissa vastalauseissa esitetään, että metsästyslakia muutetaan siten, että sinne riistalajiksi nimetään kultasakaali. Minun esityksessäni se kohta lukee, että ”eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esitykseen sisältyvän 2. lakiehdotuksen”, eli se on tismalleen sama esitys, jonka edustaja Nylund on vastalauseessaan muotoillut pykälämuutoksiksi. Ne ovat yksi yhteen.

Se, mitä edustaja Nylundin vastalauseessa ei ole, mutta omassani on, on se kohta, että näillä vieraslajeista poistettavilla, suhteellisen kookkailla viidellä nisäkkäällä olisi nykyisen lainsäädännön mukaankin edelleen jatkossa emärauhhoitus niin, että saman vuoden poikasten kanssa liikkuvat emät ja piisamin pesät olisivat rauhoitettuja kuten nykyisinkin — korostaen kuitenkin sitä, että silloin jos poikasia ei perässä näy, näitä yksilöitä voidaan metsästää. Mutta piisamia ei voitaisi edelleenkään pesältä ampua eikä näitä muita nisäkkäitä ampua silloin, jos poikaset seuraavat niitä, mikä mielestäni on aika eettinen linjaus. Esitän, että näin säädettäisiin valtioneuvoston asetuksessa.

Samaten esitän, että valtioneuvoston asetuksessa säädettäisiin, että kaikkien näiden nisäkkäiden pyynti tulisi jatkossakin olla mahdollista vain voimassa olevan metsästyskortin haltijalle juuri siitä syystä, jota Metsästäjäliittokin on korostanut, että eläinten pyynti ja lopettaminen tapahtuisi mahdollisimman ammattitaitoisesti.

Edustaja Wallin, joka jo poistui tässä, totesi, että ei metsästyskortti juuri mihinkään valmiuksia anna, vähän lajintuntemukseen vain. Minullakin on tuo sama kirja hyllyssäni, vaikken ole metsästyskorttia suorittanut, mutta olen kyllä perehtynyt siihen, mitä metsästyskortin suorittaminen edellyttää. Se edellyttää tarkkaa metsästyslain tuntemusta, se edellyttää metsästyksen liittyen eläinsuojelulain tuntemusta niiltä kohdin kuin tarve on. Se edellyttää myös osin aselainsäädännön tuntemusta, ja se edellyttää melko tarkkaa lajintuntemusta, joita näitä kaikkia edellytyksiä metsästäjäutukintoa suoritettaessa testataan, ja se merkitys sillä metsästäjäutukinnolla mielestäni on.

Tämä hallituksen lakiesitys tuon metsästyskorttivaatimuksen poistumisen osalta on todellakin muotoiltu sillä tavalla, että kuka tahansa voi pyydystää näitä eläimiä ilman mitään kokemusta. Varmaan vastuullinen toimija toimii kuten edustaja Wallin kuvasi, että jos vaikka loukuttaa supikoiran, niin pyytää sitten tuttua metsästäjää sen asianmukaisesti lopettamaan, mutta ei tämä laki estä sitäkään, että kuka tahansa pyytää supikoiraa loukulle ja lopettaa sitten, miten parhaiten taitaa, ja sen takia edellytän, että jatkossakin metsästyskorttivaatimus säilytettäisiin. Minusta se on arvon ja kunnian osoitus metsästäjille, ja pidän itsekin korkeassa kurssissa metsästäjien osaamista.

13.09 Peter Östman kd: Arvoisa rouva puhemies! Kun tätä asiaa käsiteltiin maa- ja metsätalousvaliokunnassa, minun oma näkemykseni oli, että kyllä valiokunnassa vallitsee aika yhteinen tahtotila tavoitteista. Siinä on nyt sitten jätetty vastalauseita, ja itse olen mukana tässä edustaja Nylundin tekemässä aloitteessa. Tässä on minun mielestäni ihan turha käy-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 174/2018 vp

dä pitää kinastelua ja piikittelyä suuntaan tai toiseen, koska edelleen painotan sitä, että meillä on yhteinen tavoite. Edustaja Nylundin tekemä vastalause sisältää sellaisia osioita, joista olen ymmärtänyt, että ne myöskin Suomen Metsästäjäliitto allekirjoittaa. Kyllä minä uskon, että tästä vielä hyvä tulee.

13.10 Reijo Hongisto sin: Arvoisa puhemies! Ihan lyhyenä kommenttina arvostamalleni edustaja Nylundille, kun kerroitte tuossa, että susi ei olisi riistaeläin: Katson Suomen Metsästäjäliiton sivuilta, ja tässä on varsin selvästi suurpedot: ahma, ilves, karhu ja susi. Elikä susi luokitellaan riistaeläimeksi niin kuin edustaja Eestilä tuossa sanoi, ja meidän kaikki tiedämme sen, että tällä hetkellä suden dna:ta kerätään tuolta maastosta, analysoidaan sitä, susia pannoitetaan, seurataan suden liikkeitä ja muuta. Kun susi on riistaeläin, näin tehdään, ja minä olen sitä mieltä, että jos kultasakaalista tulee riistaeläin, niin aivan samalla tavalla tämän riistaeläimen seurantaa aletaan tekemään: pannoitetaan ja kartoitetaan, kuinka laaja kultasakaalikanta meillä on, missä kultasakaalia esiintyy ja kestääkö kultasakaalikanta metsästyksen — kysymyksessä on riistaeläin. Halusin vain tämän edustajalle oikaista, että ei tule väärää käsitystä, että olisin lausunut tässä vastoin parempaa tietoani.

13.11 Mats Nylund r (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kun on väärässä, on pakko myöntää se. Edustaja Hongisto on oikeassa tässä tapauksessa. — Kiitos.

Yleiskeskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.